Dosarul nr. 21r-530/23 *(1-22034799-02-21r-17022023)*
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

09 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Igor Mânăscurtă
Judecători: Oxana Robu și Stelian Teleucă
Cu participarea
Avocatului: Maria Antoci
Interpretului: Diana Guzun

A examinat în ședință publică în ordine de recurs, *prin teleconferință,* recursul declarat de reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023 potrivit căreia plângerea condamnatului **Dimov Eduard** *****privind constatarea circumstanțelor prevăzute la art. art. 473^2 - 473^4 Cod de Procedură Penală al RM a fost admisă ca fiind întemeiată, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 14.03.2022 – 24.01.2023;
Instanța de recurs: 17.02.2023 – 09.10.2023;
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

1. La data de 19 august 2022 în Judecătoria Orhei, sediul Central a parvenit spre examinare, conform competenței, plângerea condamnatului Dimov Eduard *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin *încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023* s-a admis plângerea condamnatului Dimov Eduard *****declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Dimov Eduard *****a fost deținut în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, perioada continuă de la 12.12.2019 până la 08.10.2021, de la 11.10.2021 până la 27.12.2021, de la 03.01.2022 până la 17.01.2022, de la 24.01.2022 până la 11.04.2022, de la 18.04.2022 până la 03.05.2022, de la 10.05.2022 până la 13.06.2022 și de la 20.06.2022 până în prezent 24.01.2023, pe o perioadă totală de 1101 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Dimov Eduard *****, cu 110 (una sută zece) zile, pentru perioada de 1101 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de Procedură Penală (din perioada de 1101 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Dimov Eduard *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023 a declarat recurs reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brăneşti, Ghennadii Maliovanîi prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii şi pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a plângerii condamnatului Dimov Eduard.*

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

-instanța de judecată nu a luat în considerație particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum și pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei;

-condamnatului i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 – Brănești, iar

instanța de judecată la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate;

-Penitenciarul nr. 18 - Brănești nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele naționale și internaționale, cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art. 3 CEDO;

-instanța de judecată a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia „de perioada rămasă" se referă la partea neexecutată din pedeapsă și nu la perioada constatată de către instanța de judecată care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 1 zile pentru deținere în condiții contrare art. 3 CEDO care nu a putut fi împărțită la 10.

4. La judecarea recursului, avocatul Maria Antoci și condamnatul Dimov Eduard au solicitat respingerea recursului declarat de reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023, ca fiind nefondat.

4.1. Reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, fiind legal citat despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată în instanța de recurs nu s-a prezentat, prin cererea din 25.09.2023 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar cu referire la prevederile art. 447 alin. (1) Cod de Procedură Penală, instanța de recurs a dispus examinarea recursului în lipsa acestuia.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a respinge recursul declarat de reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023, ca fiind nefondat,* reieșind din următoarele considerente.

5.1. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod de Procedură Penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod de Procedură Penală, (1) Judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod de Procedură Penală, (1) Judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

5.2. Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, prin sentința Judecătoriei Cahul nr. 1- 120/2015 din 03.10.2016, Dimov Eduard *****a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de: 1) art. 188 alin. (2), lit. lit. b), d), e), f) Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub

formă de închisoare pe un termen de 5 ani; 2) art. 171 alin. (2), lit. c) Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani; 3) art. art. 27, 192/1 alin. (2), lit. lit. a), c) Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 6 luni; 4) art. 179 alin. (2) Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 luni; 5) art. 164 alin. (2), lit. e) Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani; 6) art. 155 Cod Penal și, în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an. Conform art. 84 Cod Penal, prin cumulul parțial al pedepselor stabilite pentru fiecare infracțiune în parte, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă pentru cumul de infracțiuni 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei urmându-i a-i fi calculat din 03.10.2016. În termenul ispășirii pedepsei a fost inclus termenul aflării în stare de arest de la 30.12.2015 până la 04.02.2016. Măsura preventivă i-a fost aplicat arestul preventiv până la punerea în executare a pedepsei închisorii, luându-l sub strajă din sala ședinței de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 23.10.2018, a fost admis apelul avocatului în interesele inculpatului, a fost casată parțial sentința Judecătoriei Cahul nr. 1-120/2015 din 03.10.2016 în partea încasării de la inculpați a cheltuielilor de judecată și în latura penală, pe capătul condamnării lui Dimov Eduard *****pe art. art. 27, 192/1 alin. (2), lit. lit. a), c) Cod Penal și în partea stabilirii pedepselor definitive pentru concurs de infracțiuni, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: a fost liberat Dimov Eduard *****de executarea pedepsei de 2 ani 6 luni închisoare pentru infracțiunea prevăzută de art. art. 27, 192/1 alin. (2), lit. lit. a), c) Cod Penal; de 3 luni închisoare pentru infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (2) Cod Penal; de 1 an închisoare pentru infracțiunea prevăzută de art. 155 Cod Penal – în legătură cu intervenirea termenului prescripției răspunderii penale. Pentru concurs de infracțiuni, conform art. 84 alin. (1) Cod Penal, inculpatului, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 7 ani 7 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei urmând a fi calculat din data de 23.10.2018, cu includerea în termenul pedepsei a perioadelor aflării în arest preventive: ziua de 20.10.2013 și perioadele 30.12.2015 până la 04.02.2016, 03.10.2016 – 23.10.2018. În rest sentința instanței de fond a fost menținută.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central nr. 21ji-958/2019 din 12.12.2019, s-a respins ca tardivă, cererea deținutului Dimov Eduard *****, privind: reducerea pedepsei de la 1 la 3 zile reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ pentru Dimov Eduard *****, în temeiul art. 473/2 – 473/4 Cod de Procedură Penală.

Potrivit raportului nr. 2/4923 din 28.10.2022, în privința condamnatului Dimov Eduard *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 03.10.2016, iar sfârșitul termenului executării pedepsei la 27.03.2024.

Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 5 - Cahul perioada: 06.10.2016 - 14.01.2019, 11.10.2021 - 27.12.2021, 24.01.2022 - 11.04.2022, 10.05.2022 - 13.06.2022, în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău perioada: 14.01.2019 - 18.01.2019, 08.10.2021 - 11.10.2021, 27.12.2021 - 03.01.2022, 17.01.2022 - 24.01.2022, 11.04.2022 - 18.04.2022, 03.05.2022 - 10.05.2022, 13.06.2022 - 20.06.2022, și în Penitenciarul nr. 18 - Brănești perioada: 18.01.2019 - 08.10.2021, 03.01.2022 - 17.01.2022, 18.04.2022 - 03.05.2022, 20.06.2022 - până în prezent.

5.3. Colegiul Penal reține că, prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019 „pentru modificarea unor acte legislative", a fost operat remediu la nivel naţional cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale.

În conformitate cu prevederile art. 473^2 alin. (1) Cod de Procedură Penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.

5.3.1. În plângerea înaintată, petentul Dimov Eduard *****a solicitat reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art. art. 473/2 – 473/4 Cod de Procedură Penală, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, până în prezent.

În şedinţa de judecată, s-a constatat cu certitudine că, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12.12.2019, s-a respins ca tardivă, cererea deținutului Dimov Eduard *****, privind: reducerea pedepsei de la 1 la 3 zile reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ pentru Dimov Eduard *****, în temeiul art. 473/2 - 473/4 Cod de Procedură Penală.

Astfel, se reţine că, chestiunea cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale, în privinţa condamnatului, Dimov Eduard *****şi anume referitor la constatarea condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brăneşti, de până la 12.12.2019, care, conform jurisprudenţei CtEDO, afectează drepturile

condamnatului garantate de art. 3 din CEDO, a fost deja soluţionată de judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucţie, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12.12.2019.

Respectiv, instanța de fond a supus examinării doar alegațiile condamnatului Dimov Eduard *****, ce vizează pretinsele condiții inumane si degradante de detenţie din Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, pentru perioada de la 12.12.2019 (data emiterii încheierii) și până în prezent - 24.01.2023.

5.3.2. În conformitate prevederile art. 473^2 alin. (5) Cod de Procedură Penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

În aceste condiții, se reține că, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473/2 alin. (5) Cod de Procedură Penală, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constată a fi 01.01.2019.

Potrivit raportului nr. 2/4923 din 28.10.2022, prezentat de administrația Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, în privința condamnatului Dimov Eduard *****, acesta a fost deținut în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 5 - Cahul perioada: 06.10.2016 - 14.01.2019, 11.10.2021 - 27.12.2021, 24.01.2022 - 11.04.2022, 10.05.2022 - 13.06.2022, în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău perioada: 14.01.2019 - 18.01.2019, 08.10.2021 - 11.10.2021, 27.12.2021 - 03.01.2022, 17.01.2022 - 24.01.2022, 11.04.202 - 18.04.2022, 03.05.2022 - 10.05.2022, 13.06.2022 - 20.06.2022, și în Penitenciarul nr. 18 - Brănești perioada: 18.01.2019 - 08.10.2021, 03.01.2022 - 17.01.2022, 18.04.2022 - 03.05.2022, 20.06.2022 - până în prezent.

În acest sens, instanța de fond a constatat că, condamnatul Dimov Eduard, deținut în Penitenciarul nr. 5 - Cahul, a depus în instanța de judecată plângere ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești și care a fost înregistrată la Secția de evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Cahul, sediul Central, la data de 14.03.2022.

Astfel, se stabilește că, plângerea condamnatului Dimov Eduard a fost depusă pe parcursul detenției în condiții contrare art. 3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. art. 473/2 – 473/4 Cod de Procedură Penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473/2 alin. (5) Cod de Procedură Penală, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

5.4. În conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

Potrivit dispozițiilor art. 473^4 alin. (6) Cod de Procedură Penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art.385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de Procedură Penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

5.5. La soluționarea acestor categorii de plângeri, Colegiul Penal reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, § 30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa art. 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

5.5.1. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 *(cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80);* celulele nedotate *(cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46),* cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei *(cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53),* puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei *(cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44);* lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare *(cauza Holomiov v. Republica Moldova, 07.11.2006).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94)*. Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80)*.

Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească *(Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI)*. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 *(Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, § 55 şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III)*.

5.5.2. Colegiul Penal reține că, condamnatul Dimov Eduard *****, în plângerea înaintată, a solicitat aplicarea în privința ultimului a prevederilor art. 473/2 – 473/4 Cod de Procedură Penală, cu reducerea termenului general din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, pentru perioada deținerii până în prezent.

S-a invocat că, în celule erau condiții igienice şi sanitare rele, fiind supraaglomerate celulele.

Astfel, instanța de fond a stabilit că, condamnatul Dimov Eduard *****, s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, pe perioada de la 12.12.2019 până la 08.10.2021 (666 zile), de la 11.10.2021 până la 27.12.2021 (77 zile), de la 03.01.2022 până la 17.01.2022 (14 zile), de la 24.01.2022 până la 11.04.2022 (77 zile), de la 18.04.2022 până la 03.05.2022 (15 zile), de la 10.05.2022 până la 13.06.2022 (34 zile) și de la 20.06.2022 până în prezent 24.01.2023 (218 zile), în total o perioadă de 1101 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12.12.2019, judecătorul desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție, s-a expus asupra perioadei de detenției a condamnatului Dimov Eduard *****, referitor la constatarea condițiilor de detenție de până la 12.12.2019.

Prin urmare, instanța de fond a constatat că, la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 385 alin. (5) Cod de Procedură Penală.

Aşadar, în partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, privind supraaglomerarea, instanța de fond a reținut că, potrivi Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se stipulează că „Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut şi de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Totodată, instanţa de recurs reține că, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizație, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficiență.

Reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puțin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duș, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

5.5.3. Contrar recomandărilor pre citate, instanța de recurs studiind raportul prezentat de către administrația instituției penitenciare Penitenciarul nr. 18 - Brăneşti, a stabilit că, s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Dimov Eduard *****, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie

invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art. 473/3 alin. (2) Cod de Procedură Penală).

Astfel, instanța de recurs apreciază alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr. 18, la aceste aspecte, ca fiind declarative şi lipsite de suport probatoriu.

Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condițiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, instanța de fond a apreciat că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Dimov Eduard *****, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În susţinerea temeiniciei plângerii depuse de petentul Dimov Eduard *****, se reţine că, potrivit raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr. 18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

5.6. Astfel, instanța de fond a constatat faptul că, condamnatul Dimov Eduard *****a fost deținut în Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, perioada continuă de la 12.12.2019 până la 08.10.2021, de la 11.10.2021 până la 27.12.2021, de la 03.01.2022 până la 17.01.2022, de la 24.01.2022 până la 11.04.2022, de la 18.04.2022 până la 03.05.2022, de la 10.05.2022 până la 13.06.2022 și de la 20.06.2022 până în prezent 24.01.2023, pe o perioadă totală de 1101 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de Procedură Penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Dimov Eduard *****, cu 110 (una sută zece) zile, pentru perioada de 1101 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr. 5 - Cahul și Penitenciarul nr. 18 - Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de Procedură Penală (din perioada de 1101 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Dimov Eduard *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a

suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Astfel, Colegiul Penal apreciază că, remediul aplicat în speţa dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.

5.7. Colegiul Penal notează că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în *cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei şi Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanții s-au plâns* în fata Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în *cauza Draniceru c. Moldovei,* şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 *(în vigoare din 01 ianuarie 2019)* şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi nr. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în *cauza Sisanov c. Moldovei,* şi că el ar putea fi considerat *a priori* efectiv pentru contestarea condiţiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naţional în acest sens.

5.8. Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul Penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

6. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod de Procedură Penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de

reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brănești, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea instanței de fond este legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost constatate.

7. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 4), 448, 449 alin. (1) pct. 1), lit. a), 472 Cod de Procedură Penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 - Brăneşti, Ghennadii Maliovanîi împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 ianuarie 2023 potrivit căreia plângerea condamnatului **Dimov Eduard *******privind constatarea circumstanțelor prevăzute la art. art. 473^2 - 473^4 Cod de Procedură Penală al RM a fost admisă ca fiind întemeiată, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărârii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Igor Mânăscurtă

Judecător: Oxana Robu

Judecător: Stelian Teleucă